

ПРАВА ЛЮДИНИ ТА ПУБЛІЧНЕ ВРЯДУВАННЯ В СУЧАСНИХ УМОВАХ

МАТЕРІАЛИ
У МІЖНАРОДНОГО ПРАВНИЧОГО ФОРУМУ

10 червня 2022 р.
Чернівці

УДК [342.7:35](477)
ББК 67.9(4Укр)300,32 я43
П 68

Рекомендовано до друку Кафедрою публічного права
Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича
Протокол № 11 від 7 червня 2022 р.

Редакційна колегія:

Ковбас І.В.	Голова ГО «Правничий Щит», д.ю.н., доц. кафедри публічного права юридичного факультету Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича
Бабін І.І.	Заступник голови ГО «Правничий Щит», к.ю.н., доц. кафедри публічного права юридичного факультету Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича
Ющик О.І.	к.ю.н., доц. кафедри кримінального права юридичного факультету Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича
Торончук І.Ж.	к.ю.н., доц. кафедри Європейського права та порівняльного правознавства юридичного факультету Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича
Дрегіч Василе	професор факультету права та адміністративних наук, Університет Овідія в Констанці, Румунія
Крайній П.І.	Заступник голови ГО «Правничий Щит», ас. кафедри публічного права юридичного факультету Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича

Права людини та публічне врядування в сучасних умовах :

П 68 Матеріали V Міжнародного правничого форуму, 10 червня 2022 р., м. Чернівці/ Уклад. І.В. Ковбас, І.І. Бабін, О.І. Ющик, І.Ж. Торончук, П.І. Крайній. Чернівці: Технодрук, 2022. 327 с.
ISBN 978-617-8034-4

Збірник містить матеріали доповідей учасників V Міжнародного правничого форуму «Права людини та публічне врядування в сучасних умовах».

Міжнародний форум присвячено проблемам правового регулювання прав людини та публічного врядування в сучасних умовах.

УДК [342.7:35](477)
ББК 67.9(4Укр)300,32 я43

Автори несуть повну відповідальність за підбір і точність наведених фактів, цитат, статистичних даних, власних імен та інших відомостей.

© ЧНУ ім. Юрія Федьковича, 2022
© Ковбас І.В., Бабін І.І., 2022
© ЮФ КП, 2022
© ПВКФ «Технодрук», 2022

ISBN 978-617-8034-4

ЗМІСТ

Вітальне слово Голови комітету Верховної Ради України з питань освіти, науки та інновацій Сергія Бабака та голови підкомітету Верховної Ради України з питань освіти, науки та інновацій Валерія Колюха.....10

НАУКОВІ ДОПОВІДІ СЕКЦІЙ

**«ПРАВА ЛЮДИНИ – ОСНОВОПОЛОЖНИЙ ПЛАСТ КОНСТИТУЦІЙ»
«СУДОВИЙ ЗАХИСТ ПРАВ ТА СВОБОД ЛЮДИНИ В УМОВАХ ПРАВОВОГО
РЕЖИМУ ВОЄННОГО СТАНУ».
«ЗАХИСТ ПРАВ ЛЮДИНИ ПУБЛІЧНОЮ АДМІНІСТРАЦІЄЮ В СУЧАСНИХ
УМОВАХ»**

Колюх В.

Інститут конституційної скарги як засіб правового захисту прав і свобод людини і громадянина 11

Вдовічен В.А.

Інформаційний простір як об'єкт охорони адміністративної відповідальності ... 13

Лученко Д.В.

Безпосереднє здійснення влади народом: особливості, зумовлені цифровою епохою..... 16

Коломоєць Т.О.

«М'яка» нормативна модель обмеження щодо сумісництва та суміщення публічних службовців – вимога воєнного часу..... 18

Колпаков В.К.

Адміністративне право: еволюція до людиноцентризму..... 20

Коваль М.В.

Деякі питання щодо впливу людського фактору в управлінську діяльність відносно керування справами суспільства та держави..... 23

Кузьменко О.В.

Тимчасовий захист та статус біженця як форми міжнародного захисту громадян України від російської агресії в країнах ЄС 28

Стрельцова Є.Д.

Закріплення прав людини в положеннях міжнародного приватного права: окремі аспекти..... 32

Гаврилюк Р.О., Пацурківський П.С.

Методологічне значення Рішення Європейського суду з прав людини щодо альтернативного вирішення спору у справі «Компанія «Регент» проти України (заява №773/03) від 3 квітня 2008 року..... 35

Щербанюк О.В., Бзова Л.Г.

Кримінальне правосуддя в умовах воєнного часу..... 39

Кириченко О.А.

Альтернативний варіант розвитку редакції статті Основного закону про базисні оперативні та бюрократичні порядки забезпечення дотримання та відновлення правового статусу людини..... 41

Діхтієвський П.В., Пашинський В.Й.

Публічне управління обороною у Сполучених Штатах Америки..... 47

Решота В.В.

Проблеми доступу до адміністративних судів під час дії воєнного стану..... 50

Школик А.М.	
Адміністративне оскарження в умовах воєнного стану.....	53
Чорна В.Г.	
Способи підвищення трудової мотивації засуджених.....	55
Soloviova A.M.	
The right of peoples to self-determination in new reality.....	59
Кудерська Н.І.	
Проблемні питання правової охорони культурної спадщини в Україні під час війни (2014 р.-т.ч.).....	61
Ковбас І.В.	
Правові аспекти заборони діяльності політичних партій у мирний час та в умовах дії воєнного стану.....	64
Гусар О.А.	
Інформаційна безпека людини в умовах воєнного стану.....	67
Устинова І.П.	
Правові питання нормативного регулювання електронних грошей в Україні...	70
Миронець О.	
Права людини в часи трансгуманізму.....	73
Alper Ramazan	
Processing of personal data and imperatives of respect for human rights in public administration.....	75
Petríková Lucia, Tureková Zlatica Poláček	
The Employment of Foreigners in Conditions of the Slovak Republic.....	77
Júda Vierošlav	
Institute of Expropriation in the Legal Order of the Slovak Republic.....	82
Čellár Miroslav	
To block or not to block? Freedom of expression on the Internet in the Slovak Republic after the military invasion of the Russian Federation in Ukraine.....	87
Kolarov Emanuil	
Human Rights and Administrative Process in Republic of Bulgaria.....	90
Kremena Rayanova	
The Beijing declaration.....	94
Radeva Maria	
The role of the General Labour Inspectorate in the protection of workers' rights in the Republic of Bulgaria.....	98
Marinova Elina	
Fundamental taxpayers' rights in EU law.....	101
Тарасевич Т.Ю.	
Спеціальне закріплення соматичних прав людини в конституціях сучасних держав крізь призму впливу біотехнологій на їх розвиток.....	107
Вдовічена Л.І.	
Податкова консультація як інструмент захисту прав платника податків.....	109
Федорук Н.С.	
«Право на належне урядування» як відображення базового природнього права людини у взаємовідносинах із органами публічної влади.....	112
Білокурська О.В.	
Конституційне право на освіту в умовах воєнного стану в Україні.....	114

Меленко О.В. Психолого-правова сутність та ознаки масовидної поведінки: трансформаційний погляд крізь призму війни.....	116
Торончук І.Ж., Вівчар М.Г. Перспективи створення міжнародного трибуналу для розслідування злочинів воєнної агресії росії в Україні	120
Максимюк О.Д. Юридична відповідальність та публічно-правові обмеження.....	123
Гетманцев О.В. Цивільне судочинство в умовах воєнного стану.....	125
Татулич І.Ю. Виконання рішення суду про стягнення аліментів у період воєнного стану.....	127
Остафійчук Л.А. Поняття «збройні сили» і «комбатант» у міжнародному гуманітарному праві.....	131
Худик А.М. Кошти Державного бюджету України як об'єкт права власності Українського народу: за Конституцією України.....	134
Анісімов О.В. Ілюзія захисту.....	138
Кремova Д.С. «Присяжні» норми службового права: системний погляд в умовах воєнного стану.....	141
Кудерська І.О. Проблеми охорони нематеріальної культурної спадщини в Україні під час військових дій (2014 – т.ч.).....	143
Нестеренко Л.Б. Медіація як ефективний спосіб захисту прав людини у спорах за участі органів публічної адміністрації.....	146
Ковбас Г. Економіко-правничий механізм мотивації персоналу у рамках антикризового управління.....	149
Полагнин Д.Д. Валютні операції в умовах воєнного стану.....	151

НАУКОВІ ДОПОВІДІ СЕКЦІЇ

«Кримінальна юстиція в умовах правового режиму воєнного стану»

Стрельцов Є.Л. Сучасні воєнні конфлікти: складність визначення.....	153
Klochko Alyona Criminal and legal protection of land relations after the opening of the agricultural land market in Ukraine.....	155
Денисов С.Ф., Заїка Д.Є. Дослідження проблем загальноосвітнього і професійно-технічного навчання засуджених осіб.....	158
Жаровська Г.П. Кримінальна юстиція - ключовий суб'єкт публічного врядування в умовах правового режиму воєнного стану.....	160

Огерук І.С.	
Особливості судового контролю у кримінальному провадженні в умовах правового режиму воєнного стану.....	164
Гловюк І.В.	
Деякі питання надання правової допомоги потерпілим в умовах воєнного стану	167
Орловська Н.А.	
Актуальні питання практики ЄСПЛ щодо відповідальності за геноцид.....	170
Андрушко А.В.	
Проблемні питання імплементації норм міжнародного права про відповідальність за злочини проти людяності.....	173
Балобанова Д.О.	
Динаміка кримінального права України в умовах воєнного стану.....	175
Vasile T. Drăghici	
The crime of genocid in the light of the Romanian criminal law.....	178
Кришевич О.В.	
Проблемні питання кримінальної відповідальності за шахрайство в умовах воєнного стану.....	181
Острогляд О.В.	
Кримінально-правова політика в умовах правового режиму воєнного стану: аспект заохочувальних норм.....	185
Тимофєєва Л.Ю.	
Точність кваліфікації злочинів в умовах воєнного стану.....	188
Політова А.С.	
Поширення торгівлі людьми в умовах збройного конфлікту в Україні.....	191
Ланцедова Ю.О.	
Розвиток розуміння сутності правового статусу людини та головного конституційного обов'язку з його утвердження і забезпечення.....	194
Попович О.В.	
Гносеологічні проблеми розвитку кримінального законодавства в умовах правового режиму воєнного стану.....	196
Репецький С.П.	
Актуальні проблеми кримінальної відповідальності за порушення законів та звичаїв війни.....	199
Островський С.О.	
Поняття взаємодії в системі правоохоронних органів України.....	202
Колодяжний М.Г.	
Захист права громадян на безпеку у сфері дорожнього руху в Україні.....	205
Степанова Ю.	
Щодо видів кримінальних правопорушень, протидія яким здійснюється Державною прикордонною службою України.....	208
Шевчук А.В., Боднарук О.М.	
Псевдоволонтерство та «білокомірцеве мародерство»: кримінально-правові новели.....	210
Ющик О.І.	
Виконання обов'язку щодо захисту Вітчизни, незалежності та територіальної цілісності України.....	213
Гусар Л.В., Тома М.Г.	
Кримінологічна характеристика особистості терориста.....	216

Продан Т.В.	
Індивідуальна профілактика як основа протидії злочинності.....	218
Стратій О.В.	
Важливість судового захисту прав та свобод людини в умовах правового режиму воєнного стану.....	220
Попович М.В.	
Діджиталізація кримінального судочинства в умовах режиму воєнного стану...	223

ТРИБУНА МОЛОДОГО ВЧЕНОГО

Кожокар І.Ю.	
Актуальні криміналістичні засоби в умовах війни	227
Федорчук М.Д.	
Свобода пересування в умовах воєнного стану в Україні.....	229
Волкова Н.О.	
Особливості здійснення громадського контролю над станом атмосферного повітря в індустріальних містах України.....	232
Григорчак Ю.П.	
Аналіз зарубіжного законодавства у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху.....	236
Ратушенко О.	
Застосування адміністративних стягнень до неповнолітніх осіб крізь призму дії принципу невідворотності відповідальності.....	238
Гавалешко П.С.	
Особливості реалізації права людини на апеляцію в умовах війни в Україні.....	240
Аверіна Є.А.	
Міжнародно-правові аспекти нотаріальної діяльності.....	242
Зелена Інга	
Нейтралітет та позаблоковий статус України: міжнародно-правові аспекти.....	245
Колбіна Н.Г.	
Поняття та особливості методів діяльності публічної адміністрації в сфері адміністративно-правового регулювання виробництва та обігу дитячого харчування.....	249
Грицьків А.	
Права людини та тероризм крізь призму застосування європейського ордеру на арешт.....	251
Куп'янська А.М.	
Аргументація окремої думки судді в процесі конституційного судового контролю.....	253
Волошина А.С.	
Порядок здійснення кримінального провадження в умовах воєнного стану.....	256
Мошковський А.О.	
Історія молодіжної політики в Україні.....	259
Руснак Л.В.	
Конституційний Суд України як орган забезпечення дотримання прав людини в Україні в умовах воєнного стану.....	262

Таргоній Ю.Я., Яворська О.С.	
Застосування договору рахунка умовного зберігання (ескроу) при купівлі нерухомості в Україні як інструмент для захисту прав та інтересів учасників правовідносин.....	263
Харченко М.В.	266
Судовий розсуд як важіль захисту прав людини.....	
Цьоменко А.	268
Захист персональних даних органами публічної влади в умовах війни.....	
Чорний С.В.	270
Україна як член МОКП – Інтерпол.....	
Чорненька Д.С.	274
Законодавчі гарантії права людини на життя: конституційно-правовий аналіз	

ПЕРШІ КРОКИ В НАУЦІ

Брейтар Ю.О., Ковбас І.В.	
Гене́за нотаріальної діяльності на Буковині (Австрійський період).....	278
Бутюк Н.І., Ющик О.І.	
Воєнний стан як каталізатор змін до кримінально-процесуального законодавства.....	280
Будник В.А., Коваль М.В.	
Особливості адміністративного процесуальногосудочинства в Україні.....	283
Гордуна Є.А., Шевчук А.В.	
Воєнний стан як обставина, що обтяжує покарання.....	287
Драгомерецька Д.В., Крайній П.І.	
Адміністративно-правове регулювання мобілізації в Україні.....	290
Єримей В.Р., Ковбас І.В.	
Гене́за інституту нотарів на українських землях під владою Румунії.....	293
Єримей В.Р., Нестеренко Л.Б.	
Відповідальність за відмову від безготівкових розрахунків в Україні.....	295
Кириченко О.А., Бондаренко І.В.	
Альтернативний варіант розвитку інституту президента держави, прокуратури та інших антиделіктних органів в контексті забезпечення дотримання та відновлення правового статусу людини.....	297
Kudelska Alina, Yatsyk Tetiana	
Notarial services during martial law.....	300
Mazur T.Y., Yatsyk T.P.	
Activities Of National Agency On Corruption (NACP) prevention during the military state in Ukraine.....	302
Матушак С.А., Крайній П.І.	
Адміністративно-правові аспекти реалізації громадянами процедури отримання та застосування вогнепальної зброї в умовах правового режиму воєнного стану.....	305
Озерова А.О., Ковбас І.В.	
Умови допуску до професії нотаріуса. Актуальні питання сьогодення.....	307
Онофрейчук О.С., Шевчук А.В.	
Оцінка нормативних змін кримінального законодавства України в умовах воєнного стану.....	309

Pidhorodetskyi V., Yatsyk T.P.	
Unauthorized spread of information on the means of counteracting the armed aggression of the russian federation: an analysis of article 114-2 of the Criminal Code of Ukraine.....	312
Pleshkun D.R., Yatsyk T.P.	
Looting and other crimes committed during martial law.....	314
Середенко В.В., Жаровська Г.П.	
Правовий статус військовополонених та правила поводження з ними в умовах російсько-української війни 2022 року.....	315
Коваль О., Ющик О.І.	
Здійснення кримінального провадження під час дії воєнного стану на території України.....	318
Trokhliuk L.S., Yatsyk T.P.	
The relevance and necessity of establishing criminal liability for photo and video shooting of military facilities.....	320
Chornoivan Y.S., Yatsyk T.P.	
Marauding is a criminal offense during russia's full-scale invasion of Ukraine.....	322
Крайній П.І.	
Цивілізаційний підхід у науковому дослідженні громадських рад та їх адміністративно-правового статусу в Україні.....	323

6. Про внесення змін до Кримінального кодексу України щодо посилення відповідальності за злочини проти основ національної безпеки України в умовах дії режиму воєнного стану : Закон України від 03.03.2022 р. No 2113-IX URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2113-IX#Text> (дата звернення: 23.05.2022).

7. Про внесення змін до Кримінального та Кримінального процесуального кодексів України щодо забезпечення протидії несанкціонованому поширенню інформації про направлення, переміщення зброї, озброєння та бойових припасів в Україну, рух, переміщення або розміщення Збройних Сил України чи інших утворених відповідно до законів України військових формувань, вчиненому в умовах воєнного або надзвичайного стану : Закон України від 24.03.2022 р. № 2160-IX URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2160-20#Text> (дата звернення: 23.05.2022).

8. Про внесення змін до Кримінального кодексу України щодо посилення відповідальності за мародерство : Закон України від 03.03.2022 р. No 2117-IX URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2117-IX#Text> (дата звернення: 23.05.2022).

9. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо посилення кримінальної відповідальності за виготовлення та поширення забороненої інформаційної продукції : Закон України від 03.03.2022 р. № 2110-IX URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2110-20#Text> (дата звернення: 23.05.2022).

10. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо встановлення кримінальної відповідальності за колабораційну діяльність : Закон України від 03.03.2022 р. № 2108-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2108-20#Text> (дата звернення: 23.05.2022).

*Драгомерецька Д.В., студентка 4 курсу юридичного факультету ЧНУ імені Юрія Федьковича
Науковий керівник Крайній П.І., асистент кафедри публічного права юридичного факультету ЧНУ імені Юрія Федьковича*

Адміністративно-правове регулювання мобілізації в Україні

24 лютого 2022 року у зв'язку з військовою агресією Російської Федерації проти України та з метою забезпечення оборони держави Законом України №2105-IX затверджено Указ Президента України від 24 лютого 2022 року № 69 "Про загальну мобілізацію" [1], відповідно до якого: оголошується та проводиться загальна мобілізація на території Вінницької, Волинської, Дніпропетровської, Донецької, Житомирської, Закарпатської, Запорізької, Івано-Франківської, Київської, Кіровоградської, Луганської, Львівської, Миколаївської, Одеської, Полтавської, Рівненської, Сумської, Тернопільської, Харківської, Херсонської, Хмельницької, Черкаської, Чернівецької, Чернігівської областей, міста Києва. Мобілізація проводиться протягом 90 діб із дня набрання чинності Указом.

Указом Президента України від 17 травня 2022 року №342 строк проведення загальної мобілізації продовжено з 25 травня 2022 року на 90 діб [2]. Відповідно до частини першої статті 3 Закону України "Про мобілізаційну підготовку та мобілізацію" мобілізаційна підготовка та мобілізація є складовими частинами комплексу заходів, які здійснюються з метою забезпечення оборони держави.

Мобілізаційна підготовка – комплекс організаційних, політичних,

економічних, фінансових, соціальних, правових та інших заходів, які здійснюються в мирний час з метою підготовки національної економіки, органів державної влади, інших державних органів, органів місцевого самоврядування, Збройних Сил України, інших утворених відповідно до законів України військових формувань, а також правоохоронних органів спеціального призначення, Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України та Державної спеціальної служби транспорту (далі - Збройні Сили України, інші військові формування), сил цивільного захисту, підприємств, установ і організацій до своєчасного й організованого проведення мобілізації та задоволення потреб оборони держави і захисту її території від можливої агресії, забезпечення життєдіяльності населення в особливий період.

Мобілізацією є комплекс заходів, здійснюваних з метою планомірного переведення національної економіки, діяльності органів державної влади, інших державних органів, органів місцевого самоврядування, підприємств, установ і організацій на функціонування в умовах особливого періоду, а Збройних Сил України, інших військових формувань, Оперативно-рятувальної служби цивільного захисту - на організацію і штати воєнного часу.

Мобілізація може бути загальною або частковою та проводиться відкрито чи приховано.

Загальна мобілізація проводиться одночасно на всій території України і стосується національної економіки, органів державної влади, інших державних органів, органів місцевого самоврядування, Збройних Сил України, інших військових формувань, Оперативно-рятувальної служби цивільного захисту, підприємств, установ і організацій. Часткова мобілізація може проводитися в окремих місцевостях держави, а також стосуватися певної частини національної економіки, Збройних Сил України, інших військових формувань, Оперативно-рятувальної служби цивільного захисту, підприємств, установ і організацій. Цільова мобілізація може проводитися з метою ліквідації надзвичайних ситуацій техногенного або природного характеру державного рівня та їх наслідків, а також у відбудовний період для ліквідації наслідків воєнних дій у порядку, визначеному Законом України "Про правовий режим надзвичайного стану" [3] та іншими нормативно-правовими актами. Організаційні, фінансові, правові та інші заходи, необхідні для забезпечення функціонування сил цивільного захисту в період цільової мобілізації, здійснюються на основі плану проведення цільової мобілізації та відповідно до Закону з урахуванням особливостей, визначених Кодексом цивільного захисту України [4].

Вид, обсяги, порядок і строк проведення мобілізації визначаються Президентом України в рішенні про її проведення [5].

Кримінальний кодекс України визначає відповідальність щодо ухилення від призову на військову службу під час мобілізації, на особливий період, на військову службу за призовом осіб із числа резервістів в особливий період (ст. 336) та ухилення від проходження служби цивільного захисту в особливий період чи у разі проведення цільової мобілізації (ст. 336-1) [6].

Закон України "Про оборону України" також певні аспекти мобілізаційної підготовки та мобілізації, зокрема основні функції й повноваження у сфері оборони та мобілізації таких органів, як Кабінет Міністрів України, Міністерство оборони України, Генеральний штаб Збройних Сил України, інші військові формування, утворені відповідно до законів України, та відповідні правоохоронні органи, міністерства, центральні та інші органи виконавчої влади, органи місцевого самоврядування, а також підприємства, установи та організації усіх форм власності [7].

Згідно зі статтею 39 Закону України "Про військовий обов'язок і військову службу" на військову службу під час мобілізації призиваються резервісти та військовозобов'язані, які перебувають у запасі і не заброньовані в установленому порядку на період мобілізації. Призов резервістів та військовозобов'язаних на військову службу під час мобілізації здійснюється для доукомплектування військових посад, передбачених штатами воєнного часу, у терміни, визначені мобілізаційними планами Збройних Сил України та інших військових формувань. На військову службу під час мобілізації можуть бути призвані особи, звільнені з військової служби у зв'язку із застосуванням заборони, передбаченої частинами третьою або четвертою статті 1 Закону України "Про очищення влади". Такі особи, призвані на військову службу під час мобілізації, призначаються на військові посади, крім посад, щодо яких здійснюються заходи з очищення влади [8].

Стаття 23 Закону України "Про мобілізаційну підготовку та мобілізацію" визначає перелік осіб, які не підлягають призову на військову службу під час мобілізації військовозобов'язані.

Щодо обов'язків громадян в даній сфері, то існують такі: з'являтися за викликом до територіального центру комплектування та соціальної підтримки (військовозобов'язані, резервісти Служби безпеки України - за викликом Центрального управління або регіонального органу Служби безпеки України, військовозобов'язані, резервісти Служби зовнішньої розвідки України - за викликом Служби зовнішньої розвідки України) для взяття на військовий облік військовозобов'язаних чи резервістів, визначення їх призначення на особливий період; надавати в установленому порядку під час мобілізації будівлі, споруди, транспортні засоби та інше майно, власниками яких вони є, Збройним Силам України, іншим військовим формуванням, Оперативно-рятувальній службі цивільного захисту з наступним відшкодуванням державою їх вартості в порядку, встановленому законом.

Громадяни, які перебувають у запасі і не призвані на військову службу під час мобілізації можуть бути відповідно до закону залучені до виконання робіт, які мають оборонний характер [5].

Таким чином, мобілізація є одним з основних елементів системи оборонних заходів держави, необхідність якої полягає в тому, що утримання в мирний час військовослужбовців в тій кількості, яка була б достатньою для відсічі збройній агресії або веденню повномасштабної війни.

Список використаних джерел

1. Указ Президента України "Про загальну мобілізацію". URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/65/2022#Text>.

2. Указ Президента України "Про продовження строку проведення загальної мобілізації". URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/342/2022#Text>.

3. Закон України "Про правовий режим надзвичайного стану" [Електронний ресурс] // Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1550-14#Text>.

4. Кодекс цивільного захисту України [Електронний ресурс] // Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5403-17#n1137>.

5. Закон України "Про мобілізаційну підготовку та мобілізацію" [Електронний ресурс] // Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3543-12#Text>.

6. Кримінальний кодекс України [Електронний ресурс] // Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#top>.

7. Закон України "Про оборону України" [Електронний ресурс] // Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1932-12#top>.

8. Закон України "Про військовий обов'язок і військову службу" [Електронний ресурс] // Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2232-12#n3>.

Єримей В.Р., студентка 3 курсу юридичного факультету ЧНУ імені Юрія Федьковича

Науковий керівник Ковбас І.В., д.ю.н., доцент кафедри публічного права юридичного факультету ЧНУ імені Юрія Федьковича

Гене́за інституту нотаріів на українських землях під владою Румунії

З 1918 по 1940 рр. територія Північної Буковини перебувала у складі Королівства Румунії. У цей період активно втілювались процеси впровадження своєї політики та створення певних органів, які сприяли процесу румунізації території вже сучасної Чернівецької області в Україні. Зокрема, під владою Румунії були створені спеціальні посади нотаріів.

Однією із особливостей посади нотаря було те, що входила до виконавчої гілки влади у сільських громадах та була підпорядкована міністру внутрішніх справ Королівства Румунії, на відміну від публічних та приватних нотаріусів, які виконували суто нотаріальну діяльність та перебували у підпорядкуванні румунського міністерства юстиції. Таким чином, нотарі були своєрідними агентами центральних органів влади у сільських громадах. Що стосується саме нотаріусів, то їхніми характерними ознаками була діяльність нотаріальні столи у міських адміністративних органах – примаріях [2, с. 70].

При цьому, у перші роки перебування Буковини під румунською владою не було чіткого законодавства, яке б врегульовувало діяльність нотаріів. Такий стан невизначеності справ надавав нотарям краю у сільських громадах, де вони діяли, можливість отримати повноту влади, чим вони «не соромились зловживати» про, що свідчать велика кількість скарг на їхню діяльність до префектур повітів від селян. Але при цьому самі нотарі були майже незахищеними в соціально-економічному плані, про що свідчать неодноразові їх звернення до центральних органів управління краєм з проханням про підвищення заробітної плати, яка на березень 1921 року становила 150 румунських леїв (наприклад, стільки заробляли робітники за два дні) [4, с. 54].

У такому становищі інститут нотаріів перебував до 14 червня 1925 року, коли був прийнятий Закон про адміністративну уніфікацію (Legea nr. 95/1925 pentru Unificarea Administrativă), який врегулював правовий статус нотаріів по всій території Королівства Румунії. У статті 14 вищевказаного закону зазначається й те, що в тому числі через нотаріів свої обов'язки виконує префект, який є представником виконавчої влади у повіті, та нотарі зобов'язані виконувати рішення місцевих рад [1]. Також цим законом було визначено чітке коло повноважень, які були покладені на нотаріів: доведення до відома громади села про прийняті нові нормативно-правові акти (шляхом вивішення оголошень або організації публічних читань з даних питань); стеження за дотриманням та виконанням законодавства у селах які